

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-06-12 Nr. 429-123
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. sausio 30 d. nutiko eismo įvykis, kurio metu dėl kito automobilio vairuotojo kaltės buvo apgadinta pareiškėjos transporto priemonės *Mercedes Benz C200D* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) galinė dalis. Apie įvykį buvo informuotas eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudęs draudikas, jis pradėjo žalos administravimą.

2025 m. vasario 26 d. draudikas pranešimu apie žalos administravimo eigą informavo pareiškėją apie apskaičiuotą žalą (13 016 Eur) ir paprašė jos informuoti apie sprendimą dėl paskaičiuotos draudimo išmokos mokėjimo (ar sutinka gauti apskaičiuotą draudimo išmoką).

2025 m. kovo 3 d. pareiškėja pateikė draudikui UAB *Claims pro* parengtą Kilnojamojo turto vertinimo ataskaitą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Vertinimo ataskaita), kurioje nurodyta transporto priemonės atkuriamoji vertė (remonto kaina) be PVM – 16 358,92 Eur.

2025 m. kovo 10 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie išmokamą 12 181,01 Eur draudimo išmoką. Remiantis pranešime pateiktais duomenimis, išmoka buvo apskaičiuota pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytą remonto darbų mastą ir valandinius darbų įkainius, tačiau keičiamų naujų dalių kainas pakoregavus atsižvelgiant į www.avkparts.lt internetinėje automobilių dalių parduotuvėje nurodytas kainas (iš viso – 8 559,6 Eur be PVM už visas remontui reikalingas dalis), be to, papildomai buvo pritaikytas 93,43 Eur (20 proc. dalies kainos) atskaitymas už galinio skydo būklės pagerinimą, nes buvo nustatyta, kad detalė buvo apgadinta ir remontuota iki įvykio.

Draudimo išmokos dydis pareiškėjos netenkinio, todėl ji pateikė draudikui skundą ir paprašė išmokėti papildomą išmoką, lygią Vertinimo ataskaitoje nustatytos remonto kainos ir išmokėtos draudimo išmokos skirtumui, be to, atlyginti 250 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų. Pareiškėja teigė, kad, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (toliau – TPVCPDĮ), ji turėjo teisę kreiptis į nepriklausomą turto vertintoją, o draudikui kilo pareiga šias išlaidas padengti.

Atsakydamas į pareiškėjos pretenziją draudikas nurodė, kad sprendimo nekeis ir papildomos draudimo išmokos nemokės. Anot draudiko, sprendimas buvo priimtas remiantis galiojančiais privalomąjį draudimą reglamentuojančiais teisės aktais, įvertinus Vertinimo ataskaitą, atsižvelgiant į joje nurodytą darbų mastą ir valandinius įkainius, tik sumažinus dalių kainas dėl objektyvios galimybės jas įsigyti mažesne kaina ir pritaikius 20 proc. nusidėvėjimą anksčiau remontuotam galiniam skydai. Draudiko teigimu, nuostoliai turi būti kompensuojami kuo ekonomiškiau būdu, todėl pagrindo tenkinti pareiškėjos skundo nėra.

Nesutikusi su galutiniu draudiko sprendimu, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką. Kreipimėsi pareiškėja nurodė analogiškus motyvus, kurie buvo išdėstyti draudikui pateiktame skunde, ir prašė, kad draudikas išmokėtų papildomą išmoką, atlyginančią Ataskaitoje nurodytos automobilio remonto kainos ir draudiko išmokėtos draudimo išmokos skirtumą (4 177,91 Eur), bei atlygintų turto vertintojo samdymo išlaidas (250 Eur).

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė, kad su pareiškėjos reikalavimais

nesutinka, ir prašė juos atmesti. Pasak draudiko, draudimo išmoka buvo apskaičiuota vadovaujantis privalomąjį draudimą reglamentuojančiais teisės aktais, o Vertinimo ataskaita nėra privalomas įrodymas, kuriuo draudikas turėtų besąlygiškai vadovautis, apskaičiuodamas draudimo išmoką. Draudiko teigimu, Vertinimo ataskaitoje nurodytų dalių kainų korekcijos buvo pagrįstos rinkoje veikiančios bendrovės taikomomis kainomis, be to, kitų tiekėjų (UAB „Smartlinė“ ir UAB „Dim group“) siūlomos dalių įsigijimo kainos taip pat patvirtina, kad jos atitinka vidutines naujų originalių dalių kainas. Įrodymų, kad pareiškėja faktiškai būtų patyrusi didesnes dalių (ir remonto apskritai) išlaidas, draudiko teigimu, nėra pateikta, todėl vertinti, kad draudikas neteisingai nustatė žalos dydį ir išmokėta draudimo išmoka neatitinka teisės aktuose nustatytų būtinųjų remonto išlaidų, nėra pagrindo.

Pasisakydamas dėl turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo draudikas nurodė, kad teisės aktai nedraudžia apgadinto turto apžiūrėti nuotoliu, pagal pateiktus turto sugadinimą ar sunaikinimą įrodančius dokumentus, nuotraukas ir (arba) vaizdo įrašus, jeigu tai pakankama, kad būtų tinkamai užfiksuotas padarytas turto sugadinimas arba sunaikinimas, ir tokiu atveju žalos dydis nustatomas vadovaujantis pateiktais dokumentais, nuotraukomis ir (arba) vaizdo įrašais. Pasak draudiko, šiuo atveju apžiūra buvo atlikta taip, kaip numato įstatymas, ir pareiškėja tokio apžiūros būdo neginčijo, pastabų dėl apžiūros būdo ir (ar) poreikio ir galimybės pakartotinai apžiūrėti apgadintą transporto priemonę taip pat neteikė. Anot draudiko, pareiškėja į turto vertintoją kreipėsi ir Vertinimo ataskaitą užsakė savo iniciatyva bei rizika, taip prisiimdama ir turto vertinimo išlaidas. Kita vertus, ginčo nagrinėjimo metu draudikas sutiko atlyginti pareiškėjai pusę šių išlaidų ir pateikė tai patvirtinančius duomenis.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl draudimo išmokos, mokėtinios už eismo įvykio metu pareiškėjos automobiliui padarytą žalą, dydžio ir turto vertinimo išlaidų atlyginimo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti ginčo šalių pateiktus duomenis, kuriais grindžiamas žalos pareiškėjos automobiliui dydis bei žalos administravimo eiga, ir: 1) nustatyti, ar draudiko išmokėta draudimo išmoka, atsižvelgiant į privalomąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, yra pakankama pareiškėjos žalai atlyginti; 2) įvertinti, ar draudikui kilo pareiga atlyginti visas turto vertintojos samdymo išlaidas.

1. Dėl draudimo išmokos dydžio

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas TPVCAPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) ir kt.) nuostatomis.

TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka. Pastaroji TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) ar kito subjekto mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita teisės aktuose nustatyta ir sutarta žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atlyginimo forma, skirta draudžiamąjį įvykio žalai nukentėjusiam trečiajam asmeniui, jo turtui ir (ar) neturtinei draudžiamąjį įvykio žalai atlyginti.

Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padariny.

¹ Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 „Dėl Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių ir indeksuotų draudimo sumų dydžių patvirtinimo“.

Atsižvelgiant į kilusio ginčo aplinkybes, pažymėtina, kad žalos, padarytos eismo įvykio metu ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio padarinys, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą reglamentuojančių Taisyklių 4 punkte įtvirtinta, jog žala nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCPDĮ, Taisyklėmis ir kitų teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis padarytos žalos dydžio nustatymą, atsakingo draudiko – draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, kitų Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus.

TPVCPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos turtui dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba, TPVCPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertinimo ataskaitomis, dokumentais, kuriais įrodomos padarytos žalos aplinkybės, faktas ir dydis, nuotraukomis, vaizdo įrašais. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas, kuriame, be kita ko, detalizuota, kad galima vadovautis ir remonto paslaugų teikėjo pateiktais turto remonto išlaidų skaičiavimais, remonto sąmatomis ar kitais remonto išlaidų pagrindimo dokumentais, taip pat atsižvelgiant į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį pagrindžiančius dokumentus.

Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas turto vertei iki eismo įvykio atkurti. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtiniosios remonto išlaidos (be PVM) sugadinto turto rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti, kurias sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų detalių ir (ar) dalių vertė (sumažinant išlaidas keičiamų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimo verte), dažymo medžiagų vertė, taip pat sugadinto turto transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos papildomos išlaidos. Būtiniosios remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius remonto darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais, nustatytais specializuotose remonto išlaidų apskaičiavimo programose. Sugadinto turto sugadintos detalės ir (ar) dalys gali būti remontuojamos, jeigu atlikus remontą jos atitiks techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo pasirenka sugadinto turto sugadintas detales ir (ar) dalis, kurios gali būti suremontuotos (atlikus remontą atitiks techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus), pakeisti naujomis, atsakingas draudikas ar Biuras atlygina būtinąsias remonto išlaidas, kuriomis šiuo atveju laikomos remontuotinos detalės ir (ar) dalies remonto išlaidos. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo sugadintą transporto priemonę remontuoja pas draudiko ar Biuro rekomenduotą remonto paslaugų teikėją arba pasirinktą remonto paslaugų teikėją, kuriam draudikas ar Biuras raštu pritarė, keičiamų sugadintų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimas neskaičiuojamas, jeigu nėra galimybių jų suremontuoti, kad atlikus remontą sugadintos detalės ir (ar) dalys atitiktų techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus, ir nėra galimybių remontui naudoti dėvėtų ar neoriginalių detalių ir (ar) dalių, atitinkančių techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus.

TPVCPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo. Nukentėjusio trečiojo asmens pageidavimu draudikas ar Biuras išmoką perveda tiesiogiai nukentėjusio trečiojo asmens pasirinktai turtą remontuojančiai įmonei. Žala asmeniui jo pasirinkimu gali būti atlyginama mokant periodines išmokas arba visos žalos dydžio vienkartinę išmoką.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustčius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita.² Viena

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015.

vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių automobilio ar kito turto apgadinimų remonto būtinosioms išlaidoms padengti (pritaikius išskaitas dėl nusidėvėjimo ir kt.). Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens turto vertei, buvusiai iki draudžiamąjį įvykį, atkurti.

Vertintinų ginčo aplinkybių kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, kad, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos (nuostolių) dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalis turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti.³

Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Ginčų taisyklių 24 punktu, kuriame nustatyta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėja turi pateikti duomenis, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad jos patirtos žalos dydį (būtinąsias remonto išlaidas) geriau atspindi išimtinai Vertinimo ataskaita, o draudikas – priešingai – turi pagrįsti, kad duomenys, kuriais jis vadovavosi apskaičiuodamas draudimo išmoką, yra objektyvūs ir jais remiantis apskaičiuota draudimo išmoka atitinka teisės aktuose nustatytą būtinųjų remonto išlaidų apskaičiavimo tvarką.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir dokumentus, kuriais jie grindžiami, nustatyta, kad pareiškėjos reikalavimas išmokėti pagal Vertinimo ataskaitoje pateiktą sumą apskaičiuotą draudimo išmoką iš esmės yra grindžiamas tuo, kad joje nurodytos didesnės remontui reikalingų dalių kainos. Pasak pareiškėjos, būtent minėtoje ataskaitoje nurodyta remonto kaina yra objektyvi ir todėl draudimo išmoka turėtų būti apskaičiuota vadovaujantis Vertinimo ataskaita. Tačiau, remiantis teisės aktais ir civilinio pobūdžio ginčų dėl TPVCPDĮ pagrindu mokamų draudimo išmokų dydžio vertinimo praktika, pareiškėjos reikalavimas dėl papildomos draudimo išmokos mokėjimo šiuo atveju nėra pagrįstas.

Pažymėtina, kad Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš (bet ne vienintelis) žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, kuris turėtų būti vertinamas, atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjos pateiktų – įrodymų visumą. Nei TPVCPDĮ, nei Taisyklės nenumato draudiko pareigos vadovautis išimtinai nepriklausomų turto vertintojų parengtomis vertinimo ataskaitomis, todėl Vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuteikia pagrindo ją laikyti turinčia aukštesnę už kitus nuostolių dydį pagrindžiančius dokumentus įrodomąją vertę turinčiu įrodymu. Ji nepaneigia kitų nuostolių dydį pagrindžiančių įrodymų, nes, kaip minėta, yra tik viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas kompleksiskai vertina visus ginčo šalių pateiktus įrodymus, susijusius su draudžiamąjį įvykį metu patirtą žalą atlyginančios draudimo išmokos dydžiu.

Kaip ne kartą minėta, privalomąjį draudimą reglamentuojantys teisės aktai numato draudimo išmokos apskaičiavimą pagal būtinųjų remonto išlaidų, pagrįstų vidutiniais įkainiais, kriterijus. Tai reiškia, kad teisės aktuose nustatytas ne bet kokių remonto išlaidų, o būtinųjų remonto išlaidų atlyginimo principas. Šie kriterijai papildomai grindžiami ir Civiliniame kodekse įtvirtintais sutarčių ir prievolių ekonomišką vykdymą, taip pat teisingo žalos atlyginimo principais. Svarbu paminėti ir tai, kad Lietuvos banko formuojamoje ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka praktikoje ir teismų praktikoje akcentuojama, kad draudimo išmokos apskaičiavimas kiekvienu konkrečiu atveju turėtų būti individualus. Nedraudžiamas net ir būtinųjų remonto išlaidų nustatymas, atsižvelgiant į naudotų originalių ar naujų neoriginalių dalių ir (ar) detalių kainas, jeigu taip atkuriami jų prieš įvykį buvusi vertė ir užtikrinami automobilio saugos reikalavimai. Ekonomiškumas yra svarbus kriterijus, apskaičiuojant draudimo išmoką, nes teisės aktai numato būtinų išlaidų, grindžiamų vidutiniais įkainiais, atlyginimą, o ne draudimo išmokos apskaičiavimą pagal kuo didesnius įmanomus įkainius.

Šiuo atveju būtinųjų remonto išlaidos ir draudimo išmoka, ginčo šalims neprieštaraujant, buvo apskaičiuota pagal naujų originalių dalių kainas ir remiantis Vertinimo ataskaitoje nurodyta remonto darbų apimtimi. Tai reiškia, kad draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką, numatė lygiai tokias pačias remontui reikalingas dalis, o jų kainas, kaip ir turto vertintoja, apskaičiavo atsižvelgdamas į naujų ir originalių analogiškų dalių kainas. Iš bylos duomenų galima daryti pagrįstą prielaidą, kad būtent šį būtinųjų remonto išlaidų apskaičiavimo būdą (vertinant naujų originalių dalių kainas) pareiškėja ir laikė tinkamu, tačiau jos netenkino

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018).

kainų skirtumai, t. y. tai, jog draudiko nurodytos kainos yra mažesnės, nei nurodytos Vertinimo ataskaitoje.

Iš bylos duomenų matyti, kad draudikas dalių kainas perskaičiavo, vadovaudamasis www.avkparts.lt internetinės parduotuvės, priklausančios automobilių dalių prekyba užsiimančiai UAB „Auvika“, prekių katalogu. Iš viešai prieinamų duomenų matyti, kad minėta bendrovė veikia automobilių dalių prekybos rinkoje ne vienus metus, prekiauja įvairių automobilių markių dalimis, dirba tiesiogiai su gamintojais, abejoti bendrovės teikiamų paslaugų kokybe ir manyti, kad jos tiekiamos dalys yra nekokybiškos ar neoriginalios, šiuo atveju nėra pagrindo. Turimi duomenys patvirtina, kad draudiko parinktos kainos yra tų pačių dalių, kurios nurodytos Vertinimo ataskaitoje pateiktoje sąmatoje (sutampa jų kodai). Duomenų, kad draudiko pasirinktos bendrovės tiekiamos dalys kuo nors skiriasi ir kad Vertinimo ataskaitoje nurodytos dalys yra tinkamos pareiškėjos automobilio vertei atkurti ir saugos savybėms užtikrinti, o UAB „Auvika“ siūlomos dalys yra netinkamos, negauta.

Palyginus draudiko pateiktus kainų duomenis su Vertinimo ataskaitoje pateikta sąmata, matyti, jog remontui reikalingų dalių įsigijimo realios išlaidos rinkoje gali būti žymiai mažesnės, nei nurodyta Vertinimo ataskaitoje. Pavyzdžiui, remiantis Vertinimo ataskaitos duomenimis, galinio buferio apvalkalas (dalies Nr. 2068850803999) kainuoja 1 061,48 Eur, duslintuvas (dalies Nr. 2064903302) – 1 598,36 Eur, galinis dangtis (dalies Nr. 2067500400) – 1 438,52 Eur, o pagal draudiko pateiktus duomenis, analogiškas dalis galima nusipirkti atitinkamai už 714,56 Eur, 1 190,62 Eur ir 930,90 Eur (visos kainos nurodytos be PVM). Dėl skirtingų dalių kainų ir susidaro ženklus skirtumas tarp draudiko skaičiavimų ir Vertinimo ataskaitoje nurodytos remonto kainos.

Draudikas papildomai pateikė ir UAB „Smartlinė“ bei UAB „Dim group“ internetinių parduotuvių www.smartline.lt ir www.dimauta.lt kainininkų duomenis, kurie patvirtina, kad visas remontui reikalingas dalis galima įsigyti ir dar pigiau (bendra visų dalių kaina: Vertinimo ataskaitoje – 12 403,79 Eur, UAB „Auvika“ – 8 599,60 Eur, UAB „Dim group“ – 7 776,63 Eur, UAB „Smartlinė“ – 8 237,09 Eur).

Atsižvelgiant į Taisyklėse nustatytą būtinųjų išlaidų apskaičiavimo tvarką, remiantis vidutiniais įkainiais ir prievolių bei sutarčių ekonomiškumo vykdymo principu (Civilinio kodekso 6.38 straipsnio 1 dalis ir 6.200 straipsnio 3 dalis), taip pat įvertinus tai, kad draudikas pagrindė, jog yra realios galimybės analogiškas originalias dalis iš kelių tiekėjų rinkoje įsigyti daug pigiau, nei nurodyta Vertinimo ataskaitoje, konstatuotina, kad draudiko atliktos Vertinimo ataskaitoje pateiktų dalių kainų korekcijos, vadovaujantis UAB „Auvika“ kainomis, yra pagrįstos.

Iš bylos duomenų taip pat matyti, kad draudikas pritaikė 20 proc. išskaitą automobilio galiniam skydui, kuris, draudiko teigimu, buvo remontuotas dar iki eismo įvykio, ir tai reiškia, kad, dalį pakeitus nauja, jos būklė būtų geresnė, nei buvo iki eismo įvykio. Draudikas papildomai paaiškino, kad prieš įvykį buvusio ir nekokybiškai atlikto remonto faktą patvirtina automobilio apgadinių nuotraukos, kuriose matomas storas glaisto sluoksnis. Nusidėvėjimą draudikas nurodė apskaičiavęs pagal Koeficientų apgadintoms transporto priemonėms taikymo tarkos aprašo⁴ 44 punktą, kuriuo remiantis, priklausomai nuo transporto priemonės sudėtinės dalies būklės prieš apgadینimą, gamybos technologijos ypatumų bei transporto priemonės klasės, vidutinė dalių nuvertinimo norma gali būti padidinta arba sumažinta iki 30 proc., o kai dalies būklė prieš apgadینimą blogesnė ne dėl natūralaus nusidėvėjimo (nekokybiškai suremontuota, apgadinta ir kt.) arba geresnė dėl atlikto remonto ar keitimo, tai jos nuvertinimo normatyvas nustatomas individualiai. Įvertinus pateiktas nuotraukas ir draudiko paaiškinimus, vadovaujantis privalomąjį draudimą reglamentuojančiais teisės aktais, kuriuose pabrėžiamas turto būklės atkūrimas iki vertės, buvusios iki eismo įvykio (taigi, ne geresnės ir ne blogesnės), nesutikti su draudiko pritaikyta minėtos dalies kainos korekcija taip pat nėra pagrindo.

Nesutarimų dėl remonto darbų valandinių įkainių tarp šalių nekilo (draudikas išmoką apskaičiavo remdamasis Vertinimo ataskaitoje nurodytais valandiniais įkainiais ir remonto darbų mastu), todėl šiuo klausimu Lietuvos banko sprendime nepasisakoma.

Remiantis nustatytų aplinkybių visuma, nėra pagrindo teigti, kad draudiko apskaičiuotos

⁴ Patvirtinto Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118 „Dėl koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

būtiniosios automobilio remonto išlaidos (atitinkamai ir draudimo išmoka) neatitinka TPVCAPDĮ ir Taisyklėse nustatytų konkrečių žalos ir draudimo išmokos apskaičiavimo taisyklių ar kad draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos nepakanka pareiškėjos žalai atlyginti. Atvirkščiai, konstatuotina, kad draudiko pritaikytas automobilio remonto išlaidų apskaičiavimo metodas geriau atitinka teismų praktikoje įtvirtintą teisingo žalos atlyginimo principą ir Civiliniame kodekse įtvirtintus reikalavimus sutartis bei prievolės vykdyti kuo ekonomiškiau būtu. Dėl minėtų priežasčių pareiškėjos reikalavimas laikytinas nepagrįstu ir atmestinas.

Konstatuotų aplinkybių kontekste svarbu ir tai, kad, pareiškėjai pateikus objektyvius įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką faktiškai nėra galimybės atkurti jai priklausančio automobilio iki eismo įvykio buvusios būklės, draudikas turėtų spręsti dėl papildomos draudimo išmokos mokėjimo pagrįstumo.

2. Dėl turto vertintojos samdymo išlaidų atlyginimo

Pareiškėjos kreipimesi buvo prašoma įpareigoti draudiką atlyginti 250 Eur turto vertintojos samdymo išlaidų. Draudikas su šiuo pareiškėjos reikalavimu taip pat nesutiko, tačiau ginčo nagrinėjimo metu informavo sutinkąs padengti pusę šių išlaidų ir pateikė duomenis, patvirtinančius, kad į pareiškėjos banko sąskaitą buvo pervesti 125 Eur.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo.

Lietuvos bankas sutinka, kad įprastai, jeigu asmuo nusprendžia pasinaudoti TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, draudikas neturi pareigos atlyginti dėl to patirtų išlaidų. Kita vertus, vadovaujantis minėtais prievolių vykdymo principais, Lietuvos banko nuomone, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatos nereiškia, kad draudiko pareiga atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas gali kilti besąlygiškai tik vieninteliu atveju - per nustatytą terminą neapžiūrėjus sugadinto turto. Manytina, kad nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidos nukentėjusiam trečiajam asmeniui turi būti atlyginamos tiek tuomet, kai draudikas neapžiūri sugadinto turto (neįvertina žalos pagal pateiktus duomenis) teisės aktuose nustatytais terminais, tiek tada, kai išlaidas nukentėjęs asmuo patiria įrodinėdamas žalos dydį, o draudikas, vadovaudamasis pateiktomis ekspertų išvadomis, perskaičiuoja draudimo išmoką ar pakeičia savo sprendimo pagrindą.

Kitoks TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos nuostatos aiškinimas tam tikrais atvejais sudarytų sąlygas iškreipti transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo pagrindus ir principus: galėtų susidaryti situacija, kai TPVCAPDĮ numatyta nukentėjusio trečiojo asmens teisė savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo virstų esmine teisingo nuostolių nustatymo sąlyga ir iš esmės eliminuotų draudiko atsakomybę už tinkamą savo prievolių vykdymą.

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, pareiškėja, ginčydama draudimo išmokos dydį, kreipėsi į turto vertintoją, ši parengė Vertinimo ataskaitą. Draudikas, perskaičiuodamas draudimo išmoką, rėmėsi Vertinimo ataskaitoje nurodytu remonto darbų valdiniu įkainiu, taip pat sutiko su Vertinimo ataskaitoje nurodyta remonto darbų apimtimi. Taigi, nors draudikas, kaip konstatuota šiuo sprendimu, pagrįstai besąlygiškai nesivadovavo Vertinimo ataskaitoje pateiktais remonto išlaidų skaičiavimais ir atliko objektyviais duomenimis pagrįstas dalių kainų korekcijas, tačiau dalies Vertinimo ataskaitoje nurodytų duomenų neginčijo, t. y. ji prisidėjo prie teisingos draudimo išmokos apskaičiavimo, draudikui nereikėjo atlikti papildomų su transporto priemonės apžiūra susijusių veiksmų. Kita vertus, pažymėtina ir tai, kad byloje nėra duomenų, rodančių, kad draudiko, prieš jam pateikiant Vertinimo ataskaitą, būtų buvę prašoma papildomai apžiūrėti transporto priemonės apgadinius (laikant, kad draudiko atliktos nuotolinės apžiūros metu buvo užfiksuoti ne visi apgadینimai) ar būtų pateiktų kitokių konkrečių pretenzijų dėl draudiko skaičiavimų, kuriuos gavęs draudikas galėtų imtis papildomų žalos administravimo veiksmų. Todėl vienareikšmiškai teigti, kad pareiškėjos patirtos išlaidos buvo neišvengiamos ir būtinos žalos dydžiui įrodyti, taip pat nėra pagrindo.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, susijusias su Vertinimo ataskaitos rengimo aplinkybėmis ir jos reikšme galutiniam draudiko sprendimui, ir remiantis protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, siekiant užtikrinti šalių teisių bei teisėtų interesų pusiausvyrą, darytina išvada, kad pagrįstu ir teisėtu pareiškėjos lūkesčiu turėtų būti laikomas

reikalavimas dėl pusės turto vertintojų samdymo išlaidų atlyginimo. Kadangi draudikas šią išlaidų dalį (125 Eur) ginčo nagrinėjimo metu pareiškėjai atlygino ir pateikė Lietuvos bankui tai patvirtinančius dokumentus, reikalavimas dėl likusių turto vertinimo išlaidų atlyginimo laikytinas nepagrįstu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis